



ט' אייר, תשע"ג, 19.4.2013

גיליון מס' 355

פרשת אחרי מות – קדושים

**במותם ציוו לנו את החיים – לאהוב את האחר...**

**מאת שמריה מלר, קיבוץ עלומים**

את פרשת קדושים אנו פוגשים תמיד לאחר יום העצמאות. היא חלק מהמארג של ימי הזיכרון והשמחה בחיי העם היהודי בחודשים ניסן ואייר, החל מיום הזיכרון לשואה ולגבורה וכלה ביום ירושלים. או אז אנו פוגשים את הצווי: "קדושים תהיו" ומפרש רש"י: "פרושים תהיו" כלומר נבדלים משאר העמים. במה בדיוק?

התשובה: ברוח המיוחדת של עם ישראל ובמוסר, שהוא הביטוי האנושי לרוח זו. למשל מושג כמו "טוהר הנשק", להתנהג עם כלי שתפקידו להרוג כך שהתוצאה תהיה "טהרה". התנהגות זו נובעת מהעמדה של שני קטבים זה מול זה, או יותר נכון האחד בתוך השני. הביטוי לכך בתורה הוא: "ואהבת לרעך כמוך אני ה'". אתה מצווה לאהוב כל יהודי, ובכלל זה הגרים, "כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך".

הציווי הוא: עליך לאהוב כל יהודי, לא חשוב מאיזה מוצא הוא, מהי תרבותו וכיצד הוא מתנהג, בדיוק כמו שאתה אוהב את עצמך. ואם לא מובן לך איך בדיוק עושים זאת, מצטרף לציווי זה עוד חידוש - "ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך ובכל נפשך", שמשמעותו – אתה מצווה גם לאהוב את האל עד כדי מסירת נפשך במידת הצורך. האם באמת אפשר לצוות על אהבת הרוחני המוחלט?

התרגומים והפרשנים עסקו בסוגיה זו בניסיון לתת תשובות לשאלות הללו. הרב אהרון שאר ישוב הכוהן טוען שרוב התרגומים, הישנים והחדשים, של יהודים כמו של הגויים, לא מדייקים בנוסח המסורה. לפי תרגום השבעים על האדם לאהוב את הרע כמו שהוא אוהב את עצמו. הברית החדשה מצטטת את הנוסח היווני אך ללא הסיפא: "אני ה'", שאכן מופיעה בתרגום השבעים. בעקבות מקורות אלו מפרשים גם התרגום הגרמני של לותר קינג וכן התרגום האנגלי והצרפתי.

מסתבר שגם הפרשנות הקלאסית היהודית מתקשה להשיב כיצד מצווים על רגש? ברמה של כמוך? הרמב"ן טוען שמדובר על אידיאל הקשה מאוד למימוש, במיוחד ביחס לפסיקתו של ר' עקיבא: "חייך קודמים לחיי חברך" (ב"מ סב ע"ב). בעל התורה תמימה (ר' ברוך לוי אפשטיין מפינסק) ריכך זאת בפרשו: "מה דעלך סני לחברך לא תעביד", כלומר – מה ששנוא עליך, לא תעשה לחברך.

הפרשנים המודרניים: נפתלי וסלי, הרש"ר הירש והרמן כהן, מנתבים את שתי האהבות הללו למישור הערכי. על פיהם המסר של התורה הוא: כל בני האדם שווים באשר נבראו בצלם אלוהים. גם בפירוש זה אנו רואים את הקשר של האחד בתוך השני בכך שצלם האדם הוא חלק א-לוה ממעל, המצוי בכל יצור אנושי. אנו לומדים זאת

גם מדיוק הלשון: הצווי הוא לאהוב לְרַע , שזה בניגוד לפרשנותו של הרמב"ן, אינו צו מפליג, כי כאמור הכוונה לאדם שנברא בצלם. בעוד שלאהוב "את" פרושו לאהוב אהבה מפליגה – אהבת נפש. המסקנה: אהבת האדם היא יחסית – "ל", כלומר צריך לכבדו. אהבת האל היא מוחלטת – "את", צריך לאהוב אותו במלוא מובן המילה.

איך עושים זאת? מה קודם למה? האם אהבת האדם, שמשמעותה הבנת ערכו של כל אדם וכיבודו באשר נברא בצלם, תביא לאהבת האל או להיפך, האהבה השלמה לאל, ממילא תכלול בתוכה את כבוד ברואיו?

בעקבות סוקרטס ואפלטון טוען הרמן כהן שאהבת האדם מובילה לאהבת האל השלמה. לעומתו טוען מרטין בובר שאהבת האל קודמת לאהבת האדם ונובעת ממנה. שהאדם מצווה לאהוב את א-לוהים ורק בהקשר זה הוא מצווה לאהוב את אהוביו של האל, ובכלל זה הגרים. כלומר, כאשר האדם אוהב את א-לוהים, דרך אהבת הא-לוהים שלו מזומנים לאהבתו כל מי שהאל אוהבם. את א-לוהים האדם יכול לאהוב באמת מאותו הרגע שהוא יודע אותו. רגש חזק של האמונה באל גורם לאדם לרגש נוסף - לאהבת האדם.

אשר על כן בנו תלוי הדבר האם נלחץ על ההדק או לא וכן - האם התוצאה תהיה טהרה, או חס ושלום טומאה. בנו תלוי הדבר האם ללחוץ על דוושת הדלק, לעבור באור אדום או לחצות קו הפרדה. מה שברור הוא שידיעת האל או אהבת האדם חייבות להזכיר לנו "שבמותם צוו לנו את החיים".

---

שמריהו מלר, חבר קיבוץ עלומים. עוסק בביקורת פנים במחלקת הקיבוצים של "זיו" –

האפ"ט. B.D.O.



אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: [www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm](http://www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm) כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: [webmaster@kdati.org.il](mailto:webmaster@kdati.org.il) ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: [amudim@kdati.org.il](mailto:amudim@kdati.org.il) אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: [www.kdati.org.il](http://www.kdati.org.il)